

ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ТРУДОВОГО ПРАВА

УДК 346.21

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2021.23.07>

КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАРНИЙ ВЛАСНИК: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Гуренко Мар'я Анатоліївна,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри економічного права
та економічного судочинства
(Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, м. Київ,
Україна)

У даній статті досліджуються та порівнюються поняття «бенефіціар», «вигодоодержувач (вигодонабувач)», «бенефіціарний (фактичний) отримувач (власник) доходу», «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)» та «кінцевий бенефіціарний власник», які зустрічаються у законодавстві України.

Водночас аналізується механізм розкриття кінцевих бенефіціарних власників юридичними особами в Україні у розумінні Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та інших нормативно-правових актів України.

Розглядаються ознаки, при наявності яких особа підпадає під поняття кінцевого бенефіціарного власника, зокрема ознака можливості здійснення вирішального впливу, який, в свою чергу, поділяють на прямий вирішальний вплив та непрямий вирішальний вплив. При цьому звертається увага на поняття «непрямий вирішальний вплив», оскільки дане поняття є досить широким та неоднозначним, чим відповідно юридичні особи можуть користуватись у своїх корисливих цілях задля приховування реальних кінцевих бенефіціарних власників. Також дискусійним є положення про прямий вирішальний вплив, а саме про порогову межу відсотку, за яким визначається вирішальний вплив та відповідно статус особи як кінцевого бенефіціарного власника в Україні, такою межею на сьогодні є 25 % та більше. Однак варто було б над цим порогом ще попрацювати і можливо максимально понизити, оскільки часто виникають ситуації, коли дроблять частки у статутному капіталі задля уникнення попадання під даний відсоток.

Окрім цього зазначається на ряд недоліків під час впровадження механізму розкриття кінцевих бенефіціарних власників, які потребують вирішення, а саме: відсутність в уповноважених осіб дієвих засобів для перевірки достовірності даних про кінцевих бенефіціарних власників, тобто неможливість викриття реальних кінцевих бенефіціарних власників, помилки у заповненні відомостей у Єдиному державному

реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (як приклад, заповнення полів, які призначені для інших відомостей або заповнення полів про кінцевих бенефіціарних власників для юридичних осіб, для яких у відомостях Єдиному державному реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань не передбачено заповнення таких полів тощо), недостатнє технічне забезпечення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Ключові слова: бенефіціар, кінцевий бенефіціарний власник, пряий вирішальний вплив, непрямий вирішальний вплив, структура власності.

ULTIMATE BENEFICIAL OWNER: LEGAL ASPECTS

Gurenko Maria Anatoliivna,
Candidate of Legal Sciences,
Assistant at the Department of Economic
Law and Economic Justice
(Taras Shevchenko National University,
Kyiv, Ukraine)

In this article are researched and compared the concepts of “beneficiary”, “beneficiary party”, “beneficial (actual) recipient (owner) of income”, “ultimate beneficial owner (controller)” and “ultimate beneficial owner”, which are found in Ukrainian legislation.

At the same time, the mechanism of disclosure of ultimate beneficial owners by legal entities in Ukraine are analyzed within the meaning of About Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Terrorist Financing and Financing of Proliferation of Weapons Act of Ukraine, About State Registration of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Formations Act of Ukraine and other normative-legal acts of Ukraine.

The features that specify a person to fall under the concept of the ultimate beneficial owner are considered, in particular the sign of the possibility of exercising decisive influence, which, in turn, is divided into direct decisive influence and indirect decisive influence. At the same time, it has to be pointed out the concept of “indirect decisive influence”, as this concept is quite large and ambiguous, which, respectively, legal entities can use for their own selfish purposes to hide the real ultimate beneficial owners. Also controversial is the condition of direct decisive influence, namely the threshold of interest, which determines the decisive influence and, accordingly, the status of the person as the ultimate beneficial owner in Ukraine, such a limit is currently 25% or more. However, it would be worth while to work on this threshold and lower it as much as possible, as there are often situations when shares in the authorized capital are crushed in order to avoid falling over this percentage.

In addition, there are a number of shortcomings by the implementation of the mechanism of disclosure of ultimate beneficial owners, namely: lack of effective resources for authorized persons to verify the accuracy of data about ultimate beneficial owners, namely detection of real ultimate beneficial owners, errors by filling information to the Unified State Register of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Formations (for example, filling in the fields that are intended for other information or filling in the fields about ultimate beneficial owners for legal entities for which the Unified State Register of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Formations does not provide filling this information in such fields, etc.), insufficient technical support of the Unified State Register of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Formations.

Key words: beneficiary, ultimate beneficial owner, direct decisive influence, indirect decisive influence, ownership structure.

Постановка проблеми. За останні роки Україна зробила значний крок вперед у досягненні відкритості інформації про кінцевих бенефіціарних власників юридичних осіб, оскільки держава поставила за мету подолати прояви корупції, досягнути максимального зростання економіки шляхом її оптимальної й ефективної структурної перебудови та здобуття конкурентних переваг по відношенню до інших світових держав. Верховна Рада України та інші органи державної влади України прийняли важливі нормативно-правові акти, а деякі з них – в процесі розробки та майбутнього впровадження, що визначають поняття «кінцевий бенефіціарний власник» та врегульовують процедуру розкриття кінцевих бенефіціарних власників юридичними особами.

Однак, не дивлячись на всі заходи, що вживаються владою держави, виникають проблемні аспекти щодо процедури ідентифікації кінцевого бенефіціарного власника, його верифікації, затягування юридичними особами реалізації механізму забезпечення прозорості бізнесу. В даній статті проаналізуємо поняття кінцевого бенефіціарного власника, правові особливості розкриття кінцевих бенефіціарних власників юридичними особами, прогалини під час реалізації даного механізму.

Аналіз останніх досліджень. Питанню кінцевих бенефіціарних власників присвячені дослідження таких вчених, як: А. Косенкова, Р. Кузюк, В.М. Махінчук, П.О. Селезень, Д. Харко, Ю. Федченко та інші.

Мета статті – дослідити правові особливості поняття та механізму розкриття кінцевих бенефіціарних власників юридичними особами в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поняття «бенефіціар» має іншомовне походження, зокрема у французькій мові є слово «*vénefice*», що означає прибуток або користь та похідне слово «*véneficiare*», що означає вигодонабувач (вигодоодержувач), крім цього у англійській мові є слово «*benefit*» та похідне слово «*beneficiary*», що мають аналогічні значення зі значенням слів з французької мови.

Поняття «бенефіціар» закріплено в Цивільному кодексі України [1] щодо таких правових інститутів як забезпечення виконання зобов'язань (гарантія) та рахунку умовного зберігання (ескроу), в яких по своїй суті характеризується особа як вигодонабувач (вигодоодержувач) в таких відносинах.

Поняття «кінцевий бенефіціарний власник» передбачено в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 року [2]. Однак в Господарському кодексі України [3], Податковому кодексі України [4], Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [5] зустрічається поняття «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)». Використання різних назв одного й того ж поняття («кінцевий бенефіціарний власник» та «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)» у нормативно-правових актах обумовлено тим, що поняття «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)» було зафіксовано в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [6], який був прийнятий ще 14.10.2014 року, а на сьогодні вже чинний новий закон від 06.12.2019 року, яким встановлюється саме поняття «кінцевий бенефіціарний власник».

Окрім цього в законодавстві, зокрема в главі 10 Податкового кодексу України [4], існує також поняття «бенефіціарний (фактичний) отримувач (власник) доходу». Однак дане поняття вживається виключно для врегулювання механізму оподаткування доходів (прибутків) нерезидентів із джерел походження з України в рамках

застосування міжнародних договорів України про уникнення подвійного оподаткування. Отже, поняття «бенефіціарний (фактичний) отримувач (власник) доходу» та поняття «кінцевий бенефіціарний власник» не тотожні, оскільки мають певні відмінності та використовуються для характеристики різних правових явищ.

Що ж до поняття «бенефіціар» (вигодоодержувач) та «кінцевий бенефіціарний власник», то в одному випадку можна припустити, що перше поняття є більш загальним та включає в себе друге поняття, а в іншому випадку – в цілому їх можна ототожнити, оскільки по своїй суті вони мають одну кінцеву мету – це отримання певної вигоди, яка може виражатись у різних формах (матеріальній / нематеріальній). Однак необхідно зазначити ще один випадок, який в принципі зазвичай переважає, зокрема тоді, коли дані поняття вживаються в різних правових інститутах та можуть наділятися певними специфічними ознаками, які характеризують ті чи інші правові явища, у зв'язку з чим виникають відмінності у понятійному розумінні та в такому випадку не зможуть ототожнюватись. Так, наприклад, в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 року [2] вживається два поняття, а саме: 1) поняття «вигодоодержувач», яке позначає окрему категорію осіб, що отримують вигоду, зокрема за договором страхування життя, за володіння цінними паперами, а також у трастових та подібних правових утвореннях; 2) «кінцевий бенефіціарний власник», яким є будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив (контроль) на діяльність клієнта та/або фізичну особу, від імені якої проводиться фінансова операція. Крім того, дані поняття не зможуть ототожнюватись через те, що суть поняття «кінцевий бенефіціарний власник» спрямоване на особу, що здійснює вирішальний вплив (контроль) на певного суб'єкта, тобто на меті стоїть виявлення осіб з повноваженнями впливу, а не виключно осіб, які отримують тільки вигоду (як приклад, особи у вузькому розумінні поняття «вигодоодержувач»), однак не виключається також виявлення осіб з метою отримати вигоду і при цьому одночасно наділеними повноваженнями впливу.

Згідно п. 30 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [2] кінцевим бенефіціарним власником є:

- для юридичних осіб – будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність юридичної особи (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);
- для трастів, утворених відповідно до законодавства країни їх утворення, – засновник, довірчий власник, захисник (за наявності), вигодоодержувач (вигодонабувач) або група вигодоодержувачів (вигодонабувачів), а також будь-яка інша фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність трасту (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);
- для інших подібних правових утворень – особа, яка має статус, еквівалентний або аналогічний особам, зазначеним для трастів.

Отже, виходячи з визначення вище, кінцевим бенефіціарним власником є фізична особа. Ідентифікуючою ознакою фізичної особи, аби вважатись кінцевим бенефіціарним власником, є вирішальний вплив на діяльність юридичної особи.

У вищезазначеному законі вирішальний вплив розрізняють та поділяють на прямий вирішальний вплив та непрямий вирішальний вплив. Ознакою здійснення прямого вирішального впливу на діяльність є безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи. Ознаками здійснення непрямого вирішального впливу на

діяльність є принаймні володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, трасти або інші подібні правові утворення, чи здійснення вирішального впливу шляхом реалізації права контролю, володіння, користування або розпорядження всіма активами чи їх часткою, права отримання доходів від діяльності юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування органів управління, а також вчинення правочинів, які дають можливість визначати основні умови господарської діяльності юридичної особи, або діяльності трасту або іншого подібного правового утворення, приймати обов'язкові до виконання рішення, що мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, незалежно від формального володіння [2].

Однією з можливих схем для уникнення ідентифікації кінцевого бенефіціарного власника юридичною особою міг би стати випадок, коли комерційний агент, номінальний власник або номінальний утримувач, або посередник щодо такого права наділявся б формальним правом на 25 чи більше відсотків статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі, тому законодавець встановив запобіжник та передбачив нормою, що такі особи не можуть бути кінцевими бенефіціарними власниками, у зв'язку з чим юридична особа має вказати реальну фізичну особу, яка виступає кінцевим бенефіціарним власником в такій юридичній особі.

Важливо звернути увагу також на те, що для певної категорії юридичних осіб у відомостях Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі по тексту – ЄДР) не заповнюється поле про кінцевих бенефіціарних власників, виходячи зі специфіки діяльності юридичних осіб, що виражається у відповідній організаційно-правовій формі юридичної особи та/або ознаки неприбутковості. В статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» визначений наступний перелік таких юридичних осіб: 1) політичні партії, структурні утворення політичних партій; 2) професійні спілки, їх об'єднання, організації профспілок, передбачених статутом профспілок та їх об'єднань; 3) творчі спілки, місцеві осередки творчих спілок; 4) організації роботодавців, їх об'єднань; 5) адвокатські об'єднання; 6) торгово-промислові палати; 7) об'єднання співвласників багатоквартирних будинків; 8) релігійні організації; 9) державні органи, органи місцевого самоврядування, їх асоціації; 10) державні та комунальні підприємства, установи, організації [5].

Однак, проаналізувавши дані з ЄДР, можна помітити, що у відомостях ЄДР часто міститься інформація про кінцевих бенефіціарних власників деяких юридичних осіб, які зазначені в переліку вище та для яких не передбачено заповнення поля про кінцевих бенефіціарних власників.

Однак в будь-якому випадку юридичні особи (крім державного органу, органу місцевого самоврядування) при реєстрації повинні подавати до державного реєстратора структуру власності, що передбачено п. 17 ч. 1. ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», на підставі чого державний реєстратор встановлює дані про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи [5]. Згідно з ч. 21 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» юридичні особи повинні мати інформацію про кінцевого бенефіціарного власника та структуру власності [5]. Крім цього згідно з ч. 22 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» юридичні особи зобов'язані підтримувати інформацію про кінцевого бенефіціарного

власника та структуру власності в актуальному стані, оновлювати її та повідомляти державного реєстратора про зміни протягом 30 робочих днів з дня їх виникнення, та подавати державному реєстратору документи, що підтверджують ці зміни. Якщо зміни у структурі власності та інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи відсутні, юридичні особи зобов'язані повідомляти державного реєстратора про відсутність таких змін при проведенні державної реєстрації будь-яких змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в ЄДР [5].

Інформація про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи вноситься до ЄДР, що є у відкритому доступі. Але ця інформація про кінцевого бенефіціарного власника не перевіряється у ЄДР на предмет достовірності та актуальності, а також відсутня перевірка повного ланцюга бенефіціарної власності. Відомості ЄДР про кінцевого бенефіціарного власника часто є неструктурованими (вносяться у поле засновників (учасників) юридичної особи), не верифікованими та у багатьох випадках неактуальними. Основною проблемою механізму перевірки достовірності інформації про кінцевого бенефіціарного власника, що міститься в ЄДР, є подання заявниками завідома неправдивої (неточної) інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, навіть незважаючи на те, що передбачена відповідальність за подання недостовірної інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи. Важливим є те, що перевірка зазначених у заяві відомостей про кінцевого бенефіціарного власника не проводиться державним реєстратором, оскільки згідно з частиною першою статті 4 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» одним із принципів, на яких базується державна реєстрація, є заявницький принцип [7, с. 71]. Відсутність механізму перевірки інформації про кінцевого бенефіціарного власника в ЄДР робить непрозорою структуру корпоративної власності та знижує рівень довіри до неї, що, в свою чергу, призводить до недобросовісного ведення господарської діяльності, уникнення належного оподаткування, відмивання доходів, отриманих незаконним шляхом, отримання преференцій компаніями пов'язаними із органами влади тощо [7, с. 70].

Що ж стосується структури власності, то потрібно вказати, що це той правовий механізм, який дає змогу встановити всіх кінцевих бенефіціарних власників, у тому числі відносини контролю між ними, або відсутність кінцевих бенефіціарних власників. Форма та зміст структури власності встановлюються Міністерством фінансів України за погодженням з Міністерством юстиції України. Наказом Міністерства фінансів України від 19 березня 2021 року № 163 «Про затвердження Положення про форму та зміст структури власності» [8] було затверджено форму та зміст структури власності. Зразки складання схематичного зображення структури власності оприлюднюються на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України [9]. Структура власності формується програмними засобами у довільній формі юридичними особами.

Необхідно також зауважити ще на тому, що в статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» міститься положення, за яким у разі відсутності в юридичної особи кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника її засновника, якщо засновник – юридична особа, вноситься обґрунтована причина його відсутності [5]. Прикладом випадку відсутності кінцевого бенефіціарного власника можна назвати таку схему структури власності юридичної особи, за якої кожна фізична особа (засновник та/або учасник) володіє безпосередньо менше 25 % статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи, тобто відсутній прямиий вирішальний вплив, а також при цьому жодна інша особа не здійснює

опосередкованого впливу на діяльність такої юридичної особи, тобто відсутній непрямий вирішальний вплив.

В принципі дискусійним може бути питання про розмір відсотку, за яким визначається вирішальний вплив та відповідно статус особи як кінцевого бенефіціарного власника в Україні, тобто чому встановлений законодавцем пороговий відсоток саме в розмірі 25 %. Однак відповідь на це існує: законодавець використав порогове значення у 25% плюс одна акція або частка у статутному капіталі понад 25% відповідно до визначення бенефіціарного власника, яке наводиться у IV Директиві ЄС. Такі ж мінімальні вимоги до порогового значення наводяться у нормативах FATF. Усі країни Європейського Союзу використовують саме таке порогове значення. Однак деякі країни вирішили скористатись можливістю встановлювати нижчі порогові значення, аби знизити ймовірність розпорошування власності задля уникнення визначення особи як бенефіціарного власника. Наприклад, Вірменія встановила порогове значення на рівні 20% плюс одна акція, Ізраїль знизив цю позначку до 5% плюс одна акція, а в Еквадорі, хоч визначення бенефіціарної власності не включає здійснення контролю через інші засоби окрім володіння, встановлено мінімально можливий поріг і будь-яка особа, яка володіє хоча б однією акцією, має бути ідентифікована як бенефіціарний власник [7, ст. 45]. Крім цього, важливо звернути увагу на поняття «непрямий вирішальний вплив», зокрема не в частині про 25 % опосередкованого володіння часткою або правом голосу, а в частині можливості реалізації такого впливу шляхом застосування інших прав, оскільки розуміння цих прав є досить широким за своїм змістом, немає чітких меж для встановлення такого впливу (поняття «основні умови господарської діяльності юридичної особи», «вирішальний вплив на діяльність юридичної особи» тощо), що, в свою чергу, є підставами для спорів з приводу тлумачення таких прав та відповідно може слугувати способом для приховування кінцевого бенефіціарного власника юридичними особами.

Висновки. На сьогодні поки є чимало прогалин в реалізації механізму подання та перевірки кінцевого бенефіціарного власника, як в правовому забезпеченні цього механізму, так і в технічному забезпеченні. Однак, не дивлячись на це, потрібно інтенсивніше працювати над удосконаленням механізму розкриття кінцевого бенефіціарного власника, пропагувати відкритість та прозорість на всіх державних рівнях управління, що в свою чергу буде прикладом та сприятиме процесу поступового переходу бізнесу на відкритість та прозорість в своїй діяльності, зокрема в розкритті кінцевого бенефіціарного власника. Насамперед потрібно розуміти, що ефективна та коректно сформована політика держави щодо впровадження фундаментальних принципів прозорості та відкритості на будь-яких мікро- чи макрорівнях є запорукою успішної економіки та соціальної структури в державі.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 грудня 2019 р. № 361-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 25. Ст. 171.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13, 13-14, 15-16, 17. Ст. 112.

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. Ст. 263.

6. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 50-51. Ст. 2057.

7. Керівні настанови Державної служби фінансового моніторингу України щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників. URL: https://fiu.gov.ua/pages/finansovii_monitorint/metodologija/rekomendaci/kerivni-nastanovi-shhodo-rozkrittya-informacziji-pro-kinczevix-beneficziarnix-vlasnikiv.html (дата звернення: 28.01.2022)

8. Про затвердження Положення про форму та зміст структури власності : наказ Міністерства фінансів України від 19 березня 2021 року № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0768-21#Text> (дата звернення: 28.01.2022)

9. Зразки складання схематичного зображення структури власності. URL: https://mof.gov.ua/uk/samples_of_drawing_up_a_schematic_representation_of_the_ownership_structure-517 (дата звернення: 28.01.2022)